1393

ԵԿԱՆ ԶՐՕՍԱՐԱՆ

ԿԱՄ

ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ 1890 ՏԱՐՒՈՅ

ՀԱՆԴԵՐՁ ԶՈՒՍԱՐՁԱԼՒ

ՊՐԱՍՏՈՎՈՎ

Գրեց Յ. ***

Եսիր Գալփայեան Ղրրտացոցին
յատկացեալ է։

—

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐ. ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ
—
1889

PHOTOGRAPHE
A. K. LIMONDJIAN
CONSTANTINOPLE
Լ. ԿԻՄՈՆՃԵԱՆ
Ա. Ք. ՀԻՄՕՆՃԵԱՆ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՋՐՕՍԱՐԱՆ

ԿԱՄ

ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ 1890 ՏԱՐՒՈՅ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՁՈՒԱՐՃԱԼԻ

ՎՐԱՑԱԿԱՆՈՅԹՈՎ

Եահը Գալճայեան Որբանոցին
յատկացեալ է։

—

1393

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐ. ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

—

1889

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԶՐՕՍԱՐԱՆ

1890 ՏԱՐՒՈՑ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

1—8 Յունուար

Օդերը սաստիկ ցուրտ ըլլալուն պաղ առնելէ զգուշանալու է, քանզի քսակները պարարտ չեն։ Կարգ մը մարդիկ փողոցներու մէջ մէկ պատէն միւսին կը զարնուին։ Կին մը հաստատ միտքը դրած է երիկը գինովութեանը համար տունէն ներս չառնել. երիկն ալ համոզելու համար կինը որ դուռը բանայ, քա՛ կնիկ, կըսէ, աւօր օխտը րախին օրն է չէյտէ՞ս։

Սգպականք և բարեկամք իրարու նոր տարի կը բարեմաղթեն։

—

9—17 Յունուար

Ցուրտը կը շարունակէ, անձրեւ կը տեղայ։

Տան տիկին մը uourէի հրաւիրուած ըլլալուն՝ էրկանը թաւշեայ վիզիթ մը եւ թաւշեայ գլխարկ մը կ'ատպարէ. էրկին ալ դրամական նեղութիւն ունենալուն՝ զանոնք գնելու անկարող ըլլալը կը յայտնէ. ատոր վրայ տիկինը տանը կաթսան եւ աւելորդ կարծած պղնձեղէն ամանները ի վաճառ կը հանէ եւ անոնց ստակովը պէտքը կը հոգայ sisեսապիտար։

—

18—21 Յունուար

Ցուրտը կը սաստկանայ, ձեան հատիկներն կակուղ իջնել երկրիս վրայ լսաղալով։

Սծխամաքաոներն իրարու աչքի լոյս կը մաղթեն։ Ծովու վրայ քանի մը նաւաբեկութիւններ տեղի կունենան առանց մարդու կորստեան։

22—31 Յունուար

Բնութեան ճերմակ սաւանովն ծածկուած են լեռները և դաշտերը, քաղքին մէջ փողոցները և տուներու կղմինդրները, այլ սակայն ցուրտը բաւական մեղմացաւ,

Չկանց առաւոտութիւն:

Երեսփոխանին մէկը առենաբանութեան մէջ ձեռքն անանկ ուժով բեմին կը զարնէ որ ունկնդիրներն իրենց քունէն սարսափահար կ՚արթննան:

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

1—8 Փետրուար

Սիրելը՝ որուն երեսը ժամանակէ մը ի վեր չէինք տեսած, սկսաւ արձակել իւր ճառապայթները:

Երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը պատահ կ՚ըլլայ հեռաւոր քաղքի մը մէջ:

Հոդապտուղը ուրախ է, ածխաւա-

ճաւք իրենց յուսացածին չափ ցարդ
չահաւոր առուտուր չկրնալ ընելնուն
տրտում են։

—

8—15 Փետրուար

Անձրեւ և հողմ։
Ալեկոծութիւն։
Վաճառականն մը ապառիկ դնելէ ա-
ւելի ապառիկ վաճառելուն կը հարկա-
դրի դրամարկղը մէջը պարել ուզող
վանդց տրամադրութեան ներքեւ դնել։

—

15—22 Փետրուար

Անձրեւը սեղալէ չի դադրեցաւ։
Երկնքին պորտը պատռած կ'ելլայ, կամ
կըսէ պատաւ կին մը էրկանը։
Վաթսուն տարու կին մը կարգուիլ
փափագող 18-20 տարեկան երիտա-
սարդի մը 1500 ոսկի proufosa կը խոս-
տանայ։

—

22—29 Փետրուար

Անձրև, չարունակ անձրեւ։

Բազատի տաճարները ջրամեռանոց ուխտատուրներով լի են. նորա երկրպագուք վտլոցը քալած առեննին ալ կերկրպագեն։

Ի՞նչ լրատրանցում է այդ...։

Բան մը չէ։

Մենծ աղայէ մը հաշիւ կուզեն չիտար, չիտալուն համար կը վռնատեն՝ չերթար. կ'ապատնան՝ մոիկ չընէր. կը բողոքեն՝ կարեւորութիւն չիտար. կորշեն ծեծով դուրս ընել, և կը յաջողին։

Ահա ճշմարիտ ազգասիրութիւն։

Կնկան մէկը պատուհանէն մարտ կը նետէ, ատիրը մէկու մը գլուխը ծակելով ուղեղը կը պարպէ. կինը կ'ողբայ նահատակ ամուսնոյն վրայ և կ'անիծէ այդ արկածալից սովորութիւնը։

ՄԱՐՏ

1—9 Մարս

Ծուրտը մեղմացաւ · բայց վատահելու
չէ գեղեցիկ փայլուղ արևին , որ իր ջեր-
մութիւնը կը տարածէ ամենուրեք ։

Փորձառու կին մը կ'րսէ · « Աղջիկ-
նե՛ր , ինչո՞ւ բալցկիդ հաներ էք , հի-
անդանա՞լ կ'ուզէք , մռնգատացիք մար-
ը հանեցի՞ք ։

Մարդ մը կեանքը կ'ապահովագրէ ,
կին խմանալով այս բանը երիկը ծով
կը նետէ ։

—

9—16 Մարս

Հոդմուանք սկսան հալածել երկնից
կապոյտը ծածկող ամպերը ։

Այս ի՞նչ է ... մէկէն ի մէկ ձիւնել
ի՞նչ կը նշանակէ · այս հարցման պա-
տասխանելը դիւրին է · խեղդը իր խեղ-
դուքիւնը պիտի ընէ , ի՛նչ կրնանք ը-
նել ։

Մարդ մը՝ կնկանը ապատրաժ ադա-

մանդեայ ապարանջանը չկրնալով գնել
և կամ գնել չուզելով, կինը հացադուր-
ձին տրտունկը ատակը քանի մը ամիս
վար կը դնէ և այդ ատակով պէտք հո-
գալէն յետոյ եղելութիւնը երկանը կը-
պահէն մացնէ։

Երիկը շէշին դուռը մարս կ'ըլայ։

—

16—22 Մարs

Հողմ, ձիւն, անձրև, ձիւն, նորէն
անձրեւ։

Շիտակը ա՛լ ձանձրացանք։

Մէկ վայրկեանը միւսին չի յարմարող
հիւանդ մ'է կարծես այս Մարտ ամիսը։

Մարդ մը վիճակահանութեան առա-
ջին պարգեւը կը չահի։

Աստուա՛ծ տայ։

Զգուշացէ՛ք երկաթուղւոյ գիծերուն
մօտէն անցուդարձ ընելէ։

—

22—31 Մարտ

Անձրեւը դադրեցաւ տեղալէ. ճիւնին ալ վերջը եկաւ. օրհնեա՛լ է Աստուած. ինչ մ՚ալ երկնից կապոյտը և անոր վրայ փայլուղ արեւուն ճառագայթները վայելենք:

Պէտք չէ կարեւորութիւն տալ այս օրերս մերթ ընդ մերթ փչող հողմոց որոնք իրենց մռնչիւններովը տխուր ձմեռը մեզ կը յիշեցնեն:

Մին գինը օրէ օր վրայ կը դնէ. ոմն չէ, աղքատն ալ լուբիան կը վրայ կը դնէ:

Նպարավաճառ մը անանկանալով վարժապետ կ՚ըլլայ:

Ա Պ Ր Ի Լ

1—7 Ապրիլ

Ախորժելի օդ:

Զովութիւն մանուածանդ առաւօտ եւ երեկոյ որմէ հարկ է զգուշանալ առաւօտեան:

Տօն առաքաւորութեան։

Տեսէ՛ք սա ցնդած պառաւը, ա՛լ մարդ էչ գաեր հետը կատակ ընելու, գացեր չիտուն գարուններ առնող աղջիկը կը կանայ խաբել։ քեզի նշաններ եմ, մօտերս պիտի կարգեմ կ՚ըսէ։

Վարժապետ մը բաղդին մէկ յաջող բերմամբը աապահովեցէն կծիկը դնելուն, կ՚երթայ խունկ և մօմ նուիրել Զարխափանին։

—

8—14 Ապրիլ

Օդը երեսը կախած է, անձրեւ կ՚ըսպառնայ։

կծծի մարդ մը 5 դահեկան տուգանք տալու դատապարտուելով կ՚որոշէ 15 օր ծոմ պահել,

էրիկ մը կնիկէն առաւիկ ծեծ կ՚ուտէ բուռնգիւրիցն հայհոյած ըլլալուն։

կնիկ մ՚ալ էրկընէն կը բաժնուի forսէ դնելու հրաման չի տալուն համար։

Բժիշկները պարտաւանայ քուէ կուտան էրկանը։

15–21 Ապրիլ

Կ՛անձրևէ։

Հապուստանիդ մի՛ թեթևցնէք վերջը կը գղջաք։

Պառաւ մը կը հաւատայ իր ոտքերն ու թոռունքը որ բաց գլխով բացօթեայ տեղերը չրջին, որպէս զի ապրիլի անձրեւը թրջէ գլուխնին։

Կօշկակար մը բանաստեղծ կ՛ըլլայ, բանաստեղծ մ՛ալ հողագործ։

Բժիշկ մը սիւլիւմէցիկ թոյն ըլլալը տեսնելու վրայ կը փորձէ։

Գրադիր մը իր չօրպաճիին «Ծառայ եմ, աղա» չըսելուն համար պաշտօնէն կ՛արձակուի։

—

22—30 Ապրիլ

Ախորժելի եղանակներ։

Առուտուրները բացուեցան։

Կին մը գնարկի վրայի չինծու թըռչունը բզքտուած տեսնելով տանը կատուն կը խեղդէ։

Յղի կին մը կատուի ձագ մը գիրկն առած սրբելուն կէտուրջմէն խաւիւ կը յանդիմանուի և կը յանձնարարուի մխանգամայն արևը մարը մտնելէն առաջ ջապէս եաքը թաղարի մը մէջ քանի մը բանկա ածկել։

Հարիւր քառն առաւ մարդ մը կեռանը քը կ'ապահովագրէ։

ՄԱՅԻՍ

1—7 Մայիս

Օդը երեսը թթուեցուց։

Որոտման խուլ ձայներ անձրեւ կ'աւետեն։

Թող գայ բարով։

Գիւղապետութեան պատճառաւ ամեն առուն կռիւը կ'ակսի։

Կանայք նորածեւութեան կը պատրաստուին։

Տէրը վերջերնիս բարի ընէ։

Տարիքն առած կին մը ուզելով երի-

աստղագուհեաց Եսեան կանդած էրկայնուն վրայով զբօսնող մէջ թաւալելով գացող տղոց համար կանգ չառաւ եւ շարունակեց ճամբան :

—

8—14 Մայիս

Օդը յստակ է :

Կանգալ կէս կանգուն երկայնութեամբ գլխարկներ կը դնեն . շրջապտոյտները կը կարճնան , հովանոցները կ'երկննան , թուղթիւրիցը մօտան փոփոխութիւն մը չի կրեր :

Տեսէ՛ք սա խեղճ օրիորդը , քօրսեով մէջքը այնքան սեղմեր է որ չնչասպառ գետին փռուեր է :

Բժիշկները forսէիցն չ'են վերապրեր օրիորդին չունչը կարելը :

Գանի մը պզտիկ հրդեհներ կը պատահին :

Երկրագործն ուրախ է , գանգի հունձքերը լաւ երեսյթ ունին :

—

15—20 Մայիս

Օգերուն յաստակութիւնը գոհունա-
կութեան արժանի է։

Գինուոյ վաճառական մը կը անտնկանայ. գինեմոլը այդ վաճառականին բացը պո-
ղելու և վարկը տեղը բերելու համար հանդանակութիւն մը կը բանան և կը յաջողին։

Շա՛տ ապրին։

Երեսուամարդ մը առանց կանխաւ բը-
ժիշկի դիմելու տուը ընելուն անդիի աշ-
խարհքը կ'երթայ։

Կանանց կօշիկներուն կրունկները քիչ
մ'ալ կը բարձրանան։

Օդաչու մը իր օդապարիկ գնատովը
վեր կը բարձրանայ, պատաւ մը այս
բանը գէշ նչան կը համարի։

—

21—28—31 Մայիս

Կ'անձրևէ։

Ախտժեալի զուարթութիւն մը։

Մարդ մը կը վեռնի անժառանգ եւ մեծ հարստութիւն կը թողու։

Երիկ մը կ'ինկէն կը բաժնուի գլխարկին ձեւին չի հասնելուն համար։

Կնիկ մ'ալ երիկէն կը զատուի պարել չգիտնալուն։

Հարուստ մարդ մը ուրիշ հարուստի մը տուն կերթակուրի կը հրաւիրուի։ Կերթակուրի տունն խիստ փոքրիկ ոսկոր մը կը մնայ հրաւիրատուին կոկորդին մէջ, և մարդը թեթեւ ինչ անհանգիստ կ'ըլլայ։

Բժիշկներ կը կանչուին, տոնք նոյն ոսկորը հանելու համար կ'որոշեն մարդուն կոկորդը ճեղքել և կը ճեղքեն։

Գուցէ մարդն ապառներ եթէ հայն կեղեւ մը կուլ տար, կ'ըսէ հանգուցեալին պառաւ ապաւուհին լալով։

ՅՈՒՆԻՍ

1—5 Յունիս

Օդը տաք է։

Շատ ամուսիններուն մէջ պատկառա-
կը տիրէ :

Կնոջ-պատկառանքը կը լսուին :

Քանի մը չնորհքով գործեր օճիքնին ձեռք կուտան :

Հրապրատեա մը թղթի փարաչի գըտնելուն 1—2 օր թերթին հրատարակութիւնը կը դադրեցուներ :

Ողորմելի վիճակ :

Պաղոց առատութիւն . զգուշացէ՛ք չատ ուտելէ : Կին մը չորս մանչ զաւակ մէկէն կը ծնի :

—

9—12 Յունիս

Օդին տաքութիւնը կ՛աւելնայ :

Կին մը քանի մը գիշեր հանգիստ չի կրնալ քնանալուն կը յանձնարարէ իր մեծ աղջկան քարիւղով այրել տան բոլոր լուսերն ու վկնելը :

Գիւղացիներուն հարկը մուսաներ-ջութիւն կը պատճառէ շատ մարդոց :

Գարեջրի տակառներուն մէջ խեղդը-

աղներ կը գտնուին ։

Թիթեղագործ մը վարժարանի մը տե-
սուչ կ'ըլլայ ։

Զգուշացէք ստամոքսանիվ սա ու նա
բաներով լեցնելէ. Չանացէք որքան կա-
րելի է քիչ ուտել և քիչ խօսիլ ։

—

13—19 Յունիս

Օդին տաքութիւնը հետզհետէ կ'ա-
ւելնայ ։

Պարտապ բաներու համար բարկանալու
եղանակ չէ, փոյթ չէ եթէ մեծ բաներու
համար բարկացեր էք ։

Մարդ մը լուալ չգիտնալուն տաքէն
քանի մը դդում կը կապէ ծովը կը նետ-
ուի ։

Կին մ'ալ թունդիւրովը ծովը կը նետ-
ուի և դդումի մը պէս ջուրին երեսը կը
մնայ ։

—

20—27—30 Յունիս

Պէտք մարինք տաքէն ։

բարեսիրտ խաթուն մը էրկանը հոգեւոյն տանը նկուղը քաց կը հրատարակէ տաքէն մարող մարմրող մարդոց համար :

Երիտասարդ մը ժողովրդեան օրհնական կեաի ընթերցասիրութենէն օգտուելով վիպասանութիւն մը կ'ակսի հրատարակել :

Տէրը յաջողէ :

Հացագործները հայի նկանակներուն մէջ մէյմէկ կտոր չուան դնելնուն համար չուանին գինը վրայ կը դնէ :

ՅՈՒԼԻՍ

1—4 Յուլիս

Օդին տաքութիւնը մինչեւոյնն է :

Ծօթանասուն տարու պառաւ մը 25 տարու երիտասարդի մը հետ կը կարգուի :

Մէկ բարձի վրայ ծերանան :

Մանկամարդ կին մը գիշեր տեն

երկնից աստեղազարդ կամարը զմայլմամբ դիտած ատեն կեսուրը քովը կը մօտենայ և հորիզոնին վրայ փայլուղ լուսնին մօտ աստղ մը ցոյց տալով կ՚ըսէ. Հարսնո՛ւկ, մօտերս տեղ մը մեծ կրակ պիտի ըլլայ։

—

5—11 Յուլիս

Տաք, վերջապէս տաք։
Ծովու բաղնիքները լեփ լեցուն են, տաք բաղնիքներուն երեսը նայող չիկայ։
Աստապահանջ կեսուր մը երեք տարի մունջ կեցնալու կը պատապարտէ հարսը, որ իր առջին էրկանը երեսը նայելու ոճիրը գործած էր։

—

12—19 Յուլիս

Հեղձուձիչ ջերմութիւն մը։
Գինուիները մինչեւ առաւն չկրնալով երթալ փողոցներուն մէջ կը պառկին։
Կին մը գինով էրկանը գիշեր ատեն

բերած ճուկը ճեռքէն առածին պէս
շուներուն առջին կը նետէ :

Ջանացէք որքան կարելի է հոգ տա-
նել մաքրութեան :

Երբ հով մը կնկան մէկուն գլխէն
գնայ կը թողնէ :

—

20—31 Յուլիս

Ջերմութիւնը միևնոյնն է :
Առուտուրները զոհացուցիչ են :
Հարուստ կծծի մը կը մեռնի. հան-
գուցեալն եղբայրները թողած դրամը
իրենց մէջ սիրով և միաբանութեամբ
բաժնելով խղճի մտօք կ'ուտեն կը լմըն-
ցընեն :

ՕԳՈՍՏՈՍ

1—9 Օգոստոս

Ջերմութիւնը զգալի կերպիւ նուա-
զեցաւ :

Տարբեր հովեր կը փչեն : Ծովու վրայ

գանուղներուն վիճակը նախանձելի
ըլալէ հեռի է :

Կառախառնը մը գծէն դուրս կ'ելլէ .
բարեբաղդաբար մարդու կորուստ չկայ :

Փորձառու պառաւ մը կը յանձնարա-
րէ իր որդւոց և թոռանց ժանգոտած
գամեր ճգել չրամբարին ու չրհորին
մէջ որպէս զի զերծ մնան արեւահարու-
թենէ :

—

10—17 Օգոստոս

Ջուխտիանը կ'սկսի :

Խաղողն ու գինին առատ : Ա յգեպանք
ուրախ են , ուրախ են նաեւ գինեմոլք :

Տեղ մը երկաթի հարուստ հանք մը
կը գտնուի :

Լրագրապետ մը իր պաշտօնակցաց
հացկերոյթ կուտայ :

Ջացախին գինը վայր կը դնէ :

—

18—25 Օգոստոս

Օդը անձրեւ կ'սպառնայ։

Քանի մը վաճառականներ կը սնանկանան։

Ցրտեն եւ հինգ տարուայ աղջիկ մը 20 տարեկան երիտասարդի մը հետ կը փախչի։

Մեծատուն մը իւր կնոջ չափազանց ծախսուց պատճառաւ սնանկանալու երկուղէն կ'որոշէ ոնտեսապիտական դասեր առնել անոր։

—

25—31 Օգոստոս

Կ'անձրեւէ։

Մլուկներէն, լուերէն եւ մժղուկներէն հանգիստ քուն չի կայ։

Տեսէ՛ք սա խեղճ երիտասարդը, որուէն ճաթեր է, գիրնալու յուսով չափէ աւելի գինի խմած ըլլալուն։

Պառաւ մը յաջողելով ինսուլն եւ հինգ տարուայ աղջիկը իր ուզած երիտասարդին հետ կարգել, ուրախութենէն խելքը կը թռցուէ։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

1—8 Սեպտեմբեր

Անձրեւաթեր հոգմուանք։
Բժիշկ մը չէնք չնորհք ծեծ կ'ուտէ
նուազ այցելապնով աղքատ հիւանդի մը
այցելել չուզելուն։ Անոյշնե՛ր ըլլայ։
Հարուստ վաճառական մը տանը պար-
տիզին մէջ հիանալի գեղեցկութեամբ
աւազան մը չինել կուտայ. տարեգըլ-
խուն հաշուեկշռին մէջ բաւական մեծ-
կակ բաց մը տեսանելուն՝ կորչէ այդ
բացը գոցելու համար պարտիզին աւա-
զանը վաճառել քարով ու հողով։

Այս տեսակ բաց մը գոցելու համար
ասկէ ուրիշ միջոց չկայ։

—

9—16 Սեպտեմբեր

Հողմային պարզութիւն։

Ածխահանճառները մեծ փութով ի-
րենց մթերանոցները կը լեցնեն։ Բը-
ժիշկները մաշուած գրպաններին կը նո-

րոպեն։ Կնիկներն ալ աչեան նորաձեւութեան կը պատրաստուին։

Առուտուրները բացուեցան, ծախքերն ալ չատցան. ի՛նչ հասկցանք ասկէ. վերջապէս հաստ ու բարակ մէկ գին է։

—

16—23 Սեպտեմբեր

Հարաւային ու հիւսիսային հողմունք յաջորդաբար կը փչեն։

Կանայք ձկնորսութեան կ'ելլեն։ Կանց համար ձկնորսութիւնը նորաձեւութեան կարգը կ'անցնի կամաց կամաց։

Հարբուխը կ'ակսի, ամեն մարդ կը հազայ. կին մը մինչեւ լոյս հազէն չի կրնալ քնանալուն, հետեւեալ առաւօն ծամ բերնով երկու չիշ օղի կը ճնկէ։

—

23—30 Սեպտեմբեր

Մերթ անձրեւ, մերթ արեւ։

Մարդ մը դիւղապետութեան առ-

Թիւ արտաքոյ կարգի ծախսուց դրամչի կրնալ օգտեցնելուն՝ ին հարկադրի ձըմեռուան տունը սուղ ածան ծախել։

Մարդ մ'ալգիւղէն կ'ուզէ վար իջնել, սակայն հացապուրծը, նպարավաճառը եւ մսավաճառը դիմաւորելով կ'արգիլեն կահ կարասեայ փոխադրութիւնը։

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

1—8 Հոկտեմբեր

Խառնակ օդ։

Խառնակ լուրեր։

Հարուստ մը բարեգործական ընկերութեան մը դրամական անձնչան նուէր մը կ'ընէ. սպագիրք այդ մարդը յերկուկ յերիւին կը բարձրացնեն գովելով։

Սադին աղքատիկ մարդ մը բաներնըպատուական ձեռնարկութեան մը այդ հարուստին տուածին քառապատիկը կուտայ, ոչ ոք կ'իմանայ այս բանը և ոչ

յուշնեն կը գտնուին։

Գիւղատնտեսութեան տեսչութիւն անուանուածը կը գրէ։

Երկրագործք գոհ են. ամէն տաւարք գոհ ըլլալ կ'երեւին։

Հարուստներ օրեր. կարգուսարք չըլլալէն եաքը . . . ։ Թրաքտման վերցնել կ'ուզեն, լա՛ւ. այն ատեն մեծ ու փոքր գեղ աղջիկները ի՞նչ ընեն. Թրաքտման է որ տգեղը կ'ամուրցնէ մեծը կը պզտիկցնէ։

Պէտք չէ ուրեմն նզովել թրախտման որուն շնորհապարտ մնացողներ շատ կան այդ արեւ։

—

9—16 Հոկտեմբեր

Օդը միշտ խառնակ է։

Երկրագործք գոհ են. ամէն խաւերէն գոհ ըլլալ կ'երեւին։

Հարուստներ օրեր. կարգուսարք չըլլալէն եաքը . . . ։ Թրաքտման վերցնել կ'ուզեն, լա՛ւ. այն ատեն մեծ ու փոքր գեղ աղջիկները ի՞նչ ընեն. Թրաքտման է որ տգեղը կ'ամուրցնէ մեծը կը պզտիկցնէ։

Պէտք չէ ուրեմն նզովել թրախտման որուն շնորհապարտ մնացողներ շատ կան այդ արեւ։

—

17—23 Հոկտեմբեր

Անձրեւաբեր հողմուն։

թեթեւ հիւանդութիւններ տեղի կ'ունենան։

Պէտք չէ հատատ ընծայել բժշկաց ո-մանց խոտքին, որք լուն ուղտի չափ խոշոր կ'ուզեն ցուցնել։

Զգուշացէ՛ք թեթեւ հագուստներով բացօթեայ տեղեր շրջելէ, գիտէք արդէն աշնան հետ կատակ ընողը կը զղջայ։

Հարուստ կարծուած մարդ մը կը մեռնի և հակառակ ժառանգորդաց ակընկալութեան կուտ մ'անգամ չ'ելներ սրընտուկէն։

—

23—31 Հոկտեմբեր

Հոգմ և անճրեւ.

Թատրոններու դռները բացուեցան, կուռոյ դռներն ալ մէկտեղ բացուեցան չատ տուներու մէջ։

Տէսէ՛ք սա խեղճ մարդը, դուրսը անճրեւին տակը մնացեր է, կինը չ'ուզեր դուռը բանալ երիկը գինքը թատրոն չը

տանելուն համար։

Ապահովական ընկերութիւն մը կը պատանդանայ։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ

1—7 Նոյեմբեր

Անձրեւը կը շարունակէ։

Կին մը էրիկը կը բարկացնէ. էրիկն ալ վրէժը լուծելու համար գիշերը կըն-կան գլխուն մազերը կը կարէ։

Կինն ալ քանի մը օրէն ետքը էրկանը պեխերը կածիլէ։

8—16 Նոյեմբեր

Այս անձրեւին ա՛լ վերջը չեկաւ։

Սիրահար երիտասարդ մը վերջապէս ճարահատեալ իր սիրուհւոյն հայրը լաւ մը կը դրոշմէ։

Հայրը անոր վրայ կը հաւանի աղջիկն այդ երիտասարդին կնութեան տալ պո-հացուցիչ պայմաններով։

Գէշ առուտուր չէ այս։

Շուկայն առուտուր էիւր, խանութպանները մինչև երեկոյ նստէ, քաղքէն կ՚անցնեն. խաղալով ժամանակ կ՚անցնեն, բիւրաւորներն ալ սրտնեղութիւններն օրէ ճնկելով կ՚անցնեն։

16—21 Նոյեմբեր

Անձրեւը դադրեցաւ. Փա՛ռք Աստուծոյ։

Ծառերը կմախք դարձան, ցուրտն սկսաւ պզալ ըլլալ բայց ոչ ածխավաճառները գոհ ընելու աստիճան։

Մասվաճառներուն մօտ երթալու համար հարկ է կալուածագիր մը ի ձեռին ունենալ։

21—31 Նոյեմբեր

Մերթ անձրեւ, մերթ Արեւ։

Մարդ մը կնկանը աչքը վախցնելու համար կատու մը կը խեղդէ. կինն ալ երիկը սարսափեցնելու համար քթին

թերթին ապտակ մը կը զարնէ և մէջքին վից մ՛ալ տալով գետին կը փռէ։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

1—6 Դեկտեմբեր

Հոգմ և անձրեւ։

Կծծի մարդ մը պահած բոլոր դրամը կը գողցնէ.

Ուրիշ կծծի մ՛ալ սովամահ կը կորնչի։

Հարուստի մը կինը էրկանը մեռնելէն ետքը տանը խոհարարին հետ կը կարգուի։

Հրապարակ մը ծանր տուգանաց կը դատապարտուի։

7—14 Դեկտեմբեր

Անձրեւ և ձիւն։

Փոխատուէն զրոյցք կը լսուին։

Նաւապետ մը նաւը ցամաքին վրայ թալեցնելու վտիճ կը վտրճէ։

Եմէ յաջողի՝ ազէկ բան։

14—21 Եեկտեմբեր

Զրենախատան անձրեւ։

Ցուրտը ժոգոհութիւն էր պատճառեր։

Ս.Հոգին քանակութեամբ բուդրա կ'ապառի։

Քօրսէի զոհեր կը գտնուին։

—

22—31 Դեկտեմբեր

Մերթ ձիւն և մերթ անձրեւ։

Մեծ և փոքր վաճառականք գլուխ քերելու ժամանակ չ'ունին, հաշուեկշիռ չիտնին կը պատրաստեն։

Ս.ստուած չամչցնէ։

Մեծ քանակութեամբ մրգեղէն կ'ըպառուի։

Հարուստ մը իւր անձնական քսակէն աղքատիկ տղայոց մէյմէկ ձեռք հագուստ կը հինէ։

Շատ ապրին սառնկ ողորմած հարուստները։

Մնաք բարեաւ։

Տեսնուինք կրկին 1891 ին։

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24

ՎԻՃԱԿԱՑՈՅՑ

1

Եթէ կրնաս քնա՛ւ օրի մի խամեր, եթէ չես ուզեր տուն դեղի հիշեցում լսուած առնել։ Քալելը քեզի չաո օգտակար ըլլալուն՝ րոէց, րուցվէյ մի, նաւիր։ Օդը ցուրտ եղած օրերը կրնաս առաւուն կանուխ ճամբայ ելած խոշորվէկ պաուտի մը օրի ճնիկել, պաուտի մ՛ալ երեկոյին շուկայէն ի տուն վերադարձիդ առնէ աուելին ձկաո է։

2

Ի ժբաղդութիւն մ՛անցուցիր, բայց մտօգար հաուատցուր մ՛ընել բարեկամիդ ուրուն սովրեցուցած խելքին չնորհիւ կրցար պէտք ցած դէմդ տէճ ընել։ Զգուշացի՛ր կրկին մօրուք թող տալէ, տակա՝ թէ ոչ մինչեւ կեղտոտդ վերջին օրը մօ-

բուքէ չնորհաւորելու համար եկող պա-
յոլ պիտի ըլլայ տուն։

3

Մանր մուն պարտքերդ վճարելու
փոյթ ունեցիր, խոշոր պարտքերուդ
համար թող որ պարտատէրդ նե-
մուման քու տեղդ, ինչպէս արդէն
սկսած են մումալ։

Բաղեկամ մ'ունիս, թարեւ մը տալուդ
կ'սպասէ որ՝ չոլուիսովը չօճուիսովը դայ
մէկ երկու ամիս միեւերը տուն վռե
երթեւ հիւր։

4

Հազար հինգ հարիւր ոսկի prufoսա-
յով տալին մ'առնելու դիտաւորութե-
նէդ եա կեցիր, քանզի արդէն տարի՛ք
տեր ես. տակից պատ դրատոգ լուսի
դէմ պահանջած դրամիդ մէկ չորրոր-
դին չափ ըլար... ի՜նչ հարկ բաժրեցէն
թուչիլ, եկո՛ր խոսք ծոսկ մոկ ըրէ սիրե-

ին, ատ քեզի տարեկի ց կին մը, ո
թաւէթի ժամանակն վաղուց անցուցած
ըլլալուն քեզի ծնողաց պատմածը
կ՚ըսէ ատ. թայց ատկա անոր թուրքիւ-
րիհ, foruէիհ, գլխարկին ու ուրիշ չեմ
գիտեր ինչին բան ըսելուդ միտքը գը-
րած է ծօսեփս օր մը խոզ աւսաղը
կանչել։

Եթէ այսօրուան օրս ինծի թախանդ
ընէ թէ շատ կարգին պրած ես, չեմ
կրնար ուրանալ թէ կնոջդ չնայիհ է.
քանի որ այս այսպէս է հարկ է միշտ ու
հանապազ կնոջդ բան մը չըսել ու մին
խօսքն երկու չընել մինչեւ անանկանա-
լուդ։

6

Շատ կծծի ես, անանկ որ քեզի աես-

նողը մուրացկան մը կը կարծէ և կը պատրաստուի ձեռքէ տումնոյ մը դընելու։ Լաւ գործ մը ըրած կ՚ըլլայ, եթէ պահած դրամէդ սըկսըն ըլլայ և կամ ինծի տաս ու տուն մուրացկանութեան ելլենաս, թերեւս այն տուն վրադ արգահատողներ գտնուին. ընդհակառակն հիւսոյ այդ վիճակիդ մէջ ծաղրելի ես ամենուն։

7

Շնտակը նկրկայէդ խօսք չհկայ, սայց ապագայդ քիչ մը մութի մէջ է։ 25000 տակի դրամօժիտով աղջիկ մը պիտի առնես, տարի մը երկու հանգիստ ժամանակ անցնելէդ յետոյ՝ կինդ հօրը առնը պիտի ղրկես որ քեզի նորէն տասկ բերէ. աներդ աղջիկանը սիրոյն չէ չափ տի լսէ. դուն այն փարատները պիտի հատցունես չռայլութեամբ և կամ գործդ չպիտանալուդ, և մէկ անգամ կինդ աներոջդ պիտի ղրկես. աներդ ալ

պետք է ։

8

Ֆեզի բարեբաստությունը թոթեկամ կը կարծես և սրտով անոր կը փափկիս . խնդրեմ դևսխոդ ժողվե և հետացուր քովիդ այդ հայհատականները , որք անհատնելու փութացնելու համար միայն քեզի թոթեկամ եղած են . ի՞նչ ըսել է ամեն օր պատերու երթալ , մեծամեծ երեկոյներ տալ , թատրոններու և պարահանդէսներու ներկայ գտնուիլ ։

Խարտեաշ մազերով կին մը մատղիր է իր ալջի՛ը քեզի կնութեան տալ 1000 ոսկի դրամ օժիտով եթէ խնդրէ դևսխոդ ժողվես և գործդ գիտնաս ։

9

Կը գանգատիս թէ՝ հինդ քեզի մարդ չես տեղ չի դներ , բայց դուն ալ չես

մտածեր խելքդ գլուխդ ժողվեր. վատը լավից առանձին կճանչես որ ինքդ պատճառ տվը կը լացնես. գիշերանոցը պռնեստունէն մինչեւ չի վռնտուխս առնես չես երթար, ա՞լ ինկը ըսեմ, կինոչդ ու զաւակդ վրայ հոգ չես առներ։

Բաղդը քեզի պիտի ժպտի, վիճակահանութեան մը առաջին պարգեւը պիտի շահիս, եթէ դադրիս այդ պարզեւի վիճակը շարունակելէ։

Կարողութենէդ առանձապատի վեր գործերու մէջ մտնել կ'ուզես, լաւ բան չէ այդ. հարկ է ամեն գործ խոհեմութեամբ գործել և միշտ վախճանը մըտածել։

Մօտերս ալ մը ճամբորդութեան պիտի ըլլաս, բաւական արդիւնաւոր պիտի ըլլայ քեզի այդ ճամբորդութիւնը։ Գոհ եղիր վիճակդ կէդ, բարեյաջող է ապագայդ։

11

Կանանց բուժրային, քօրսէին թուր-
նէրին բան ըսելուդ համար մէկը քեզի
աղջիկ չպիտի տայ, արդէն պարեւ չը
պիտանալդ ալ կանանց ուշադրութեան
առարկայն եղած է։

Բայդը քեզի պիտի ժպտի, եթէ
դադրիս կանացի այդ սեռակ զարդուց
հակառակելէ և ջանադիր լինիս պարեւ
սովրելու։

12

Դուն մօտերս պիտի նշանուիս, և պի-
տի կարգուիս. կինդ քեզ պիտի սիրէ
արտովին և դուն զանի փոխադարձա-
բար. խաղաղ օրեր պիտի անցունէք
շատ. սակայն ապագային ձեր խաղաղու-
թիւնը խանգարող դէպք մը պիտի պա-
տահի, այն ալ՝ կնոջդ համար թաւշեայ
գեղեցիկ դևատուկ մը գնելդ պիտի ըլլայ,
որ պիտի վատէ ու բորբոքէ պատաւ
զրգռանչիդ նախանձը։

Ծանր հետեւանաց տեղի չտալու համար փութալու ես նմանօրինակ գէպքի մ՛ակ դնել և թղուելիքն լանդրելով զոքանչիդ գլուխն անցուներ, « ի՛նչ ակ առաջ վայելեց » ըսելով։

13

Դու ո՛վ մարդ, պիտի կարգուիս, այդպա՛րեւ բարի և առաքինի աղջկան մը հետ. բայց ցաւ է ըսել թէ՝ կարգուելովդ պէտքն ցաւ ծախու առած պիտի ըլլաս, ոչ թէ կնոջդ պատճառաւ, այլ անոր կեսուրոջը երեսէն.

Կեսուրը՝ ըստ նահապետական սովորութեան՝ մինչեւ ետքը տարի հարսին խօսելու հրաման չպիտի տայ, և ոչ իսկ իր առջին քու երեսդ նայելու. հարսը չպիտի մտիկ ընէ, կեսուրը պիտի պընդէ վերջապէս կռիւն է պիտի սկսի։

14

Ով մարդ, բաղդին բարեյաջող բեր-

մտածը արդարեւ կարեւոր պաշտօնի մը վրայ եւս, առանց քեզ բարեկամ ճանչցուած հացկատուկները քու անկումդ կը փութացնեն եւ ալ ասիտի յայտին. բայց բնաւ հոգ մի՛ ըներ, քիչ մը ժամանակ պարապ ճնտալէդ վերջ հեռաւոր տեղ մը պաշտօնի պիտի կոչուիս։ Երբոր տարին վերադառնալով աղքատիկ այլ առաքինի աղջկան մը հետ պիտի ամուսնանաս եւ երկու սիրուն մանչ զաւակներ պիտի ունենաս։

Բաղդը միշտ յաջողէ եւ կը խոստանայ քեզ փայլուն ապագայ մը, եթէ կարենաս այժմեան առիթէն օգուտ քաղել։

Շատախօսութիւնդ չատ անգամ տեղի կուտայ պատուոյ մարդ որ հարսին դէմ դրօշակ պարզէ։

Զանա՛ խոհեմութեամբ տանդ մէջ տիրող խռովութեան առաջքն առնել։

տարածէ :

16

Շատ ծոյլ ես, աշխատիլ բնաւ չես սիրեր, խանութդ երեսի վրայ, գրեթէ ամեն օր գոց :

Մխաքէ 50000 ոսկի դրամօժիտով աղջիկ մը առնուլ և հարստանալ է. անդ ա՛ռաջարկեր սիրեմս, վասն զի ամեն մարդ ոչ իր գաւակը եապաճը գտեր է, և ոչ ալ ոսկին գեռնէն է ժողվեր :

17

Դուն պիտի կարգուիս և երեսուն և չորս հատ գաւակ պիտի ունենաս, երեսունը աղջիկ և չորսը՝ մանչ : Աղջիկներդ առանց դժուարութեան լուարտու եռեւէ պիտի կարգես չնորհքով մարդոց

հետ առանց բռնության: Սակայն մանչերուդ համար՝ հակառակ իրենց արժանեացը առակով ալ քիչ էպետի կրնաս գանել, ալլիկներդ առանց թրաքռամայի կարգած ըլլալուդ պատճառաւ:

18

Իրաւ է որ դուն աղքատ ես, բայց մօտերս էյուսացած մկ տեղէդ ձեռքդ բաւական մեծկակ գումար մը պիտի անցնի և դուն այն գումարով պիտի հարստանաս:

Սակայն ցաւ է ըսել որ՝ քիչ ժամանակի մէջ ամբողջ հարստութիւնդ պիտի փճացնես, եթէ քանի մը չահախնդիր մարդոց խօսքին հետեւելով խելքդ էհատած դրծելու մէջ մտնես:

19

Զոքանչդ երեսէն քաշածներուդ համար յուսահատութիւն եկեր է վրադ. բայց յանցանքը քուկդ է որ չես կըր-

ցեր ժամանակին անոր սիրտը շահիլ։ Համբերէ՛ վերջը բարի է։

Զորս գաւակ պիտի ունենաս, չորսն ալ աղջիկ, և առանց թ-րաքօսնայի գանոնք պիտի յաջողիս կարգել եթէ ամէնքեանին քօրսէով սեղանեալու չվարժեցնես։

20

Ժամանակէ մը իվեր գործդ խանդարեալ ինեալուն ախտերես, բայց տկարութենդ չուտով ուրախութեան պիտի վոխուի ժառանգելով ամէկ մինիսթր Ֆրանքի գումարը, զոր եղբայրներէդ մին պիտի թողու քեզ իր մեռնելէն վերջը։

Պարտ է արդիւնաւորել գիտնալ այդ գումարը զոր լուսահոգին կեանքը ծախսելով շահած է առանց կարենալ վայելելու զայն ամէնքն իր ապահովութեան պատճառաւ։

Բարեկամի դիմակով հայհոյատակներ պիտի մերձենան քովդ, պատշաճցնէ յի-

մարտարար անոնց ծուռ գործին կիմանայ։

21

Շատ հպարտ եւ, առանց սակայն դու
իսկ պիտնալու պատճառը ուշ չառեր
ուզած են վերահաս ինել. դրամա-
գլուխ կատուի մը բան հազիւ թէ
կըլայ. առանց երեք ժամ կանխաւ մը-
տածելու երկու խօսք իրարու վրայ չես
կարող ընել, զո՞ւր տալ, բարձր պաշ-
տօններէ կուգես առանձնել առանց ի
նպատակ առնելու ստիպողական ինչ։ . .
Լա՛ւ կըսեմ ես քեզ վերստին չտեսնելը եր-
կընցնես առքեղմէ։

Եթէ խելքդ գլուխդ ժողվես և տր-
ժաղութեանդ հաստատուն վերաբերմունք մ'ու-
նենաս՝ քանդ ապիսի ժամն քեզի։

22

Կ'երեսի թէ ան չէ ուզեր ինձմէ ոչինչ, բայց ինչ որ ես
անոնց կընէի ան ալ չուզեր ընել. ուրեմն վերջացուր թո-
ղուր։

Մօտերս բարեկամներէդ մին քեզի գործ մը պիտի յանձնարարէ , եթէ այդ յանձնարարութիւնը գոհացուցիչ կերպով կատարել ապացոյդ պիտի տայ ինքզինքին հատուցանելու ։

Եթէ քեզ նման միտքով մարդ մ՚առ դառնել հարկ ըլլայ , ուրիշ տիեզերքի մը մէջ երթալ միտքդ կուգայ ։

Ինձ մը առատաձեռնութիւնը , սօրը մտածելը ծախսող մարդերու չափ կոպիտ հատկութիւն կը համարի քեզի ։

Ձերմակ մազերուդ ու յօնքերուդ սպիտակութիւնը քեզ ոչ միայն ծերութեան , այլ նաև իմաստութեան նշան կ՚ընծայեն ։

նոր կարծիք նոր կը փոխես, սկզբունք երբէք չունիս, այսօրուան պաշտպանած վարդ վաղը կը հալածես, վաղուան հալածած վարդ մուս օր կը գովես. աչքի վարնող մեծ թերութիւն մ'է այս, որուն համար շատ անգամ տուժած ես և տանջուելն մեծ վնասներ պիտի կրես։

Գործ մը պատճառաբանելով մը հետ ծանօթանալ մը պէտք ընես, եթէ հաստատամտարար ամեն դժուարութեանց կարողանաս դէմ դնել բանականն մեծ օգուտ պիտի քաղես անկէ։

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ

İBB Eyüp Sultan Halk ve Çocuk Kütüphanesi

ERM1393

255.07.02.01.06.00/

ցանկացած ձևով արտադրելն արգելվում է